

Дентална медицина

Академичен стандарт за учебната дисциплина

„Хигиена”

1. Цел на обучението по дисциплината

Целта на обучението по *Хигиена* е студентите по *Дентална медицина* да овладеят принципите на медицинската профилактика като система от мерки за опазване и укрепване на здравето, стимулиране на развитието и работоспособността, постигане на активно дълголетие при хората. Основната задача е студентите да придобият знания и умения за предпазване от патогенното и използване на саногенното въздействие на факторите от жизнената среда. Обучението е насочено към потребността от подготвени в областта на първичната профилактика дентални лекари с оглед компетентното им участие при оценяване на връзката между денталния статус и факторите на околната среда, участие в мероприятията за здравословен начин на живот и високо здравна култура сред населението, изпълнение на профилактичните програми за борба с някои масово разпространени и социално значими заболявания и др.

2. Учебно съдържание на дисциплината

- Физични и химични фактори на атмосферата. Време, климат, микроклимат – определение и здравно значение. Атмосферно замърсяване – източници, здравно значение, мероприятия за здравна защита на атмосферата;
- Хигиени изисквания към водата и водоснабдяването за питейно-битови нужди. Качества на питейната вода, епидемична безопасност, показатели за оценка. Замърсяване, пречистване и обеззаразяване на питейната вода. Мероприятия за здравна защита на водоизточниците;
- Хигиена на почвата. Биогеохимични заболявания. Замърсяване на почвата – влияние върху здравето. Асенизация.
- Шумът в населените места – хигиенна оценка, влияние върху здравето, мероприятия за здравна защита.

- Хранене, храни и здраве. Особености в храненето на различни популационни групи от населението (при бременност и кърмене, при хора, заети с умствен труд и при хора в напреднала възраст).
- Хранителна профилактика на някои широко разпространени и социално-значими заболявания – затлъстяване, сърдечно-съдови заболявания, диабет, рак, остеопороза, кариес.
- Хигиена на труда, трудова медицина (физиология на труда, ергономия, психология). Рискови фактори при работа. Фактори на трудовия процес (тежест, напрежение, работна поза, работни движения, режим на труд и почивка). Методи и средства за запазване на работоспособността и профилактика на умората. Основни принципи и профилактика на професионалната патология.
- Хигиенни изисквания към многопрофилните болници и денталните заведения. Хигиена на труда на денталния лекар;
- Актуални проблеми на *Хигиената на детско-юношеската възраст* – възрастова периодизация, особености в растежа и развитието, акцелерация. Хигиена на обучението – хигиенно-физиологични основи на учебно-възпитателната работа; мерки, условия и фактори за хигиенизиране на учебния процес и профилактика на училищната умора и преумора. Хигиенни изисквания към детските заведения и училищата.

Темите и часовете на лекции и упражнения са посочени на сайта на Университета. Съдържанието е подредено хронологично, така че всяка следваща лекция и свързаните с нея упражнения да ползват вече изучения материал и понятия. Избягва се ненужното застъпване или съществуването на „бели петна“ между „сързани“ по учебен план дисциплини.

3. Предпоставки

Студентът трябва да притежава познания по предклиничните и основните клинични дисциплини, върху които да надгради профилактичните знания и умения.

4. Академични ресурси

Академичният състав включва: 1 професор и 5 асистенти. Професорът има 2 специалности (*Комунална хигиена* и *Обща хигиена*); всички асистенти имат

по една или 2 хигиенни специалности с изключение на 1, който в момента специализира *Комунална хигиена*.

Лекциите се четат от хабилитиран преподавател – професор с две научни степени: *Доктор по медицина* (кмн) и *Доктор на медицинските науки*.

Практическите упражнения се водят от нехабилитирани преподаватели – 3 главни асистенти.

5. Материални ресурси

Лекциите на студентите се провеждат в аудиториите на ФДМ; упражненията се провеждат в катедрата. Последната е осигурена с лабораторна техника за обективизиране на някои фактори на жизнената среда и възможности за мултимедийно презентирание.

6. Лекционно обучение

Лекциите се подготвят и изнасят под формата на презентации. Обемът и форматът на предоставяне на лекциите са избор на водещия лектор.

7. Практически упражнения

Упражненията се провеждат по групи; За подготовка на студентите се предоставят методични указания, ръководства и тестове. Поставят се самостоятелни и екипни задачи.

Проверява се

- подготовката на студента;
- резултатите от конкретните упражнения.

Като методична форма се отдава предимство на работа в екип.

8. Информационни ресурси

Основна литература:

- „Хигиена и екология” (ред. Д. Цветков), Изд. „Камея” ООД, София, 2014 г;
- „Хигиена, хранене и професионални болести” (ред. Б. Попов), София, 2009 г.

Допълнителни:

- „Хигиена и медицинска екология” (ред. Юстиянова Б.), Изд. *Стено*, Варна, 2015 г.
- „Хигиена, хранене и епидемиология” (ред. Б. Попов), София 2007г.
- „Хигиена на заведенията за здравно обслужване” (ред. Т. Търновска), Мед. изд. „Райков”, Пловдив, 2007г.

Ръководства:

- Ръководство по хигиена и професионални болести (ред. Д. Цветков), Медицина и физкултура, София, 1994 г.
- Практическо ръководство по „Хигиена на заведенията за здравно обслужване” (ред. Т. Търновска), Мед. изд. „Райков”, Пловдив 2016 г.

9. Контролни работи

Студентите се натоварват динамично и интензивно през семестъра с презумцията, че начинът на придобиване на знания и умения е важен фактор за тяхната дълбочина, трайност и приложимост. Текущ контрол на знанията на студентите се провежда чрез семинари два пъти в годината. На студентите се предоставя своевременно информация и разяснения на резултатите от контрола (на следващото упражнение), което да подпомогне по-нататъшната им подготовка. След обявяване на резултатите студентът има право да се запознае с работата си. Резултатите от тези проверки влизат като компонент в крайната оценка за семестъра.

10. Самостоятелна подготовка и извънаудиторна работа на студента

Самостоятелната работа се ръководи от преподавателя (асистента), който напътства студента както в литературните източници, така и в методите на тяхното усвояване. Предоставят се и обучителни тестове за самостоятелна работа и упражнения на студентите.

11. Сътрудничество между преподаватели и студентите

Това сътрудничество се изразява в:

- Ангажираност на преподавателя към студента и неговата предварителна подготовка; обсъждане на текущите трудности по усвояване на материала;
- Консултации;

- Включване на студентите в екипи за решаване на научни задачи, изследвания, проекти и др.

12. Изпити

Текущите оценки, предвидени по учебния план на дисциплината, се дават за:

1. Резултатите на студента в семинарни упражнения, курсови и самостоятелни задачи, работа на студента с преподавателя върху научни изследвания и проекти.
2. Поне 1 (една) в семестъра контролна писмена работа или студентски разработки.

Изпитът включва входящ тест, който се зачита при минимум 60% верни отговори (проверява се от асистента в комисията), анонимна писмена част, включваща 1 теоретичен въпрос (оценява се от професора) и 1 практичен въпрос (оценява се от асистента) и се обсъжда крайната оценка; по преценка на комисията и желание на студента, той може да бъде поканен за допълнително препитване. Ако на една от двете писмени части студентът получи слаб 2, целият изпит се оценява със слаб 2.

13. Стандарти за оценяване:

Стандартите за оценяване постиженията на студента внимателно се обмислят и дефинират, така че да обективизират оценките на студентите, които не бива решаващо да зависят субекта на преподавателя. Тук е дадено описание на стандартите за оценка.

Отличен (6) – получава студента за добро познаване на информационните източници, задълбочено овладени ключови и допълнителни знания и умения, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за решаване на сложни задачи, собствено мислене и аргументиране на решенията;

Мн. добър (5) - получава студента за много добре овладени ключови и допълнителни знания, осмислено и правилно разбиране на материята, умения за прилагане на наученото при сложни казуси;

Добър (4) - получава студента за овладени ключови и допълнителни знания за решаване на казуси и задачи, но без да може да ги развие до самостоятелно мислене;

Среден (3) - получава студента за усвоени ключови знания и решения на прости задачи;

Слаб (2) - получава студента, когато не отговаря на нито едно от изискванията по – горе.

Разработени са и ясно са разписани стандартите за оценка.

При започване на занятията студентите се запознават със стандартите за оценяване, процедурите за провеждане на текущ контрол и възможностите за получаване на обратна връзка за напредъка им през семестъра.

14. Формиране на крайната оценка

Крайната оценка определя, в каква степен даденият студент е постигнал целта на обучението, поставена в началото. Тя е многокомпонентна и включва оценка от писмен краен изпит, оценка от устен краен изпит и оценка от текущ контрол. За всеки компонент, участващ в крайната оценка е определен коефициент на значимост (от 0 до 1), като общата сума на коефициентите винаги е 1. Крайната оценка се получава като сбор от оценките по шестобалната система от различните компоненти умножени със съответните коефициенти на значимост.

Q крайна оценка = K_1 Q оценка от текущ контрол + K_2 Q оценка от писмен изпит + K_3 Q оценка от устен изпит

$K_1 = 0.20$; $K_2 = 0.50$; $K_3 = 0.30$

Ако един от компонентите на крайния изпит е слаб 2, крайната оценка е задължително слаб 2.

Компонентите участващи при формиране на оценката и коефициентите на значимост за всяка дисциплина са определени от Академичния съвет с приемане на настоящия академичен стандарт на дисциплината.

15. Документиране, съхранение на резултатите и контрол на дейността на оценяването

- Оценяваните студенти имат правото и задължението да се информират за регламента, процедурите и резултатите от оценяването, да предявяват претенции и жалби при неспазване на настоящите правила;
- Правото на студента по смисъла на предходната точка е в сила и в случаите на установени технически пропуски или грешки (например при изчисляване или нанасяне на оценките), както и при сериозни основания за разминаване на фактически показаните знания, умения и компетентности и получената крайна оценка за тях;
- Допускат се корекции на оценките в случаите по преходната алинея в студентската книжка, изпитния протокол или по партидата в главната книга само от титуляра на дисциплината;
- Евентуални спорове и претенции от страна на студентите се отправят писмено към оценяващия екип, който следва да даде аргументиран отговор до края на следващия работен ден;
- Установени и доказани случаи на сериозно нарушаване на правата на студента при оценяването на неговите знания, умения и компетентности се отнасят чрез писмена жалба до Декана на съответния факултет/Директора на МК.

Изпитните материали се съхраняват и се предоставя възможност на студентите да се запознаят с тях и основанията за оценка по ред и процедура обявени предварително. Периодът, в който се предоставя достъп на студентите да изпитните материали и резултати е веднага след изпита.

Характеристика на дисциплината се предоставя на студента в началото на обучението. Това е в съответствие със ЗВО чл. 56, ал. 1 „преподавателите са длъжни да разработят и да оповестят по подходящ начин и описание на водения от тях лекционен курс, включващо заглавия и последователност на темите от учебното съдържание, препоръчителна литература, начин на формиране на оценката и форма на проверка на знанията и уменията”.

Приет на КС с Протокол № 529/10.05.17 г.